

Anketa: Glasovanje o volilnem sistemu

Izvedba: Ninamedia, 7. – 10. november 2022 ; n=700 ; Naročnik: CR

Vprašanje:

Ustava določa, da imajo volivci odločilen vpliv na izvolitev poslancev. Katerega izmed naštetih predlogov najbolj podpirate?

	%
ukinitve volilnih okrajev v sedanjem proporcionalnem sistemu in uvedbo obveznega in absolutnega prednostnega glasu v osmih volilnih enotah	29,5
poleg prednostnega se dodeli volivcem dodaten glas, s katerim neposredno izvolijo po enega poslanca v 44-ih volilnih okrajih, pri čemer je ohranjena sorazmerna sestava Državnega zbora	36,2
nič naj se ne spremeni, naj ostane tako kot je	34,3

Komentar:

Na prvi pogled izgleda, kot da si z rezultatom t. i. spletnega glasovanja ne moremo veliko pomagati, vendar mislim, da ni čisto tako.

Zdi se, da se je za tretji odgovor odločilo veliko tistih, ki niso bili sposobni ali voljni ugotoviti razlike med prvim (uvedba prednostnega glasu) in drugim predlogom (kombinirani sistem dveh glasov) in morda tudi del tistih, ki so se pred četrto stoletja zavzemali za večinski volilni sistem, ki danes ne ustreza več nobeni politični stranki.

Prvi odgovor (uvedba prednostnega glasu) je zadržal precej podpore, ki je hkrati podpora obveznemu in absolutnemu prednostnemu glasu, ki je pomemben sestavni del drugega odgovora. Podpora drugemu odgovoru (volilni sistem dveh glasov oz. kombinirani volilni sistem) je četrto stoletja po referendumu, kjer je dobil bistveno nižjo podporo (14,4%) v primerjavi z uvedbo prednostnega glasu (26,2%),¹ veliko pridobil.

Relativni zmagovalec je torej drugi odgovor. Zmagal je z večino, ki bi bila v drugem krogu, če bi ga izvedli samo med prvim in drugim odgovorom, verjetno zelo prepričljiva. Takšno razmerje morda deloma zaostaja za rezultati referendumov v Novi Zelandiji, ki so bili podlaga za uvedbo kombiniranega sistema, kar bi bilo mogoče nadomestiti v pred referendumski kampanji.

Sklenemo torej lahko, da se za uspeh kombiniranega sistema na referendumu, če bi do njega prišlo v naslednjih letih, ni treba bati. Seveda, če bi čas do referenduma izkoristili za populariziranje prednosti kombiniranega sistema kot demokratičnega izkoraka, edinstvenega v razvoju volilnega sistema v Sloveniji. Takšen je zato, ker demokratizira in personalizira volilni sistem in s tem prispeva k doslednejši uveljavitvi ustavne določbe o odločilnem vplivu volivcev in pri tem ne ogroža ustavno načelo sorazmernosti.

Predlagam poglobljeno razpravo o rezultatih spletnega glasovanja in tem komentarju.

Ciril Ribičič

¹ Na referendumu, ki je bil 1996. leta, je za večinski sistem glasovalo 44,5% tistih, ki so se ga udeležili, za uvedbo prednostnega glasu 26,2%, za kombinirani sistem 14,4% in proti kakršni koli spremembi 4%. Udeležba je bila nizka (37,9% volivcev). Širše: C. Ribičič, Volitve v slepi ulici, Beletrina, Ljubljana 2002, str. 41 in nasl.